

Malčík, Petr

Charisteria Dušan Šlosario octogenario oblata

Linguistica Brunensia. 2010, vol. 58, iss. 1-2, pp. 318-319

ISBN 978-80-210-5250-5

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/115058>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Další příspěvek k životnímu jubileu M. Krčmové pochází od jednoho z jejích přímých žáků; M. Schacherl v současnosti působí na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a na gymnáziu ve Vodňanech; níže uvedené blahopřání doplňuje převážně faktografické zaměření předchozího textu.

V životě každého z nás jsou chvíle, které jsou prostě a jednoduše důležitější než ty ostatní. Bez patosu jedním z takových okamžiků pro mne bylo setkání s paní profesorkou Marií Krčmovou. Měl jsem to štěstí být jedním z jejích žáků v distanční formě doktorského studia. S odstupem času dnes snad ještě více než dříve to štěstí dokážu i ocenit. Jezdílal jsem do Brna nejprve jednou týdně, později jedenkrát za čtrnáct dní z jižních Čech. Byly to myslím pátky, vždy čtyři a půl hodiny tam a čtyři a půl hodiny zpět; v jednom dni. Konzultace s paní profesorkou nebyly dlouhé ani jich asi nebylo mnoho. Přesto se právě profesorka Marie Krčmová stala pro mne tou zcela určující osobností, která výrazně ovlivnila můj pohled na zvolený obor. V její osobě se pro mne snoubí odborná a lidská moudrost učitele, od kterého jsem postupně získával nejen odborné, ale i hluboce lidské zkušenosti. A to jsem s ní ve svých studiích začínal kupodivu vždy znovu jako by od začátku. Prostý fakt, že jsem mohl být jejím žákem, jednoduše považuji nejen za své osobní štěstí, ale cítím jej zároveň jako poctu a závazek. Dnes vím, že díky paní profesorce Marii Krčmové mám rád svůj obor a cítím k němu hlubokou pokoru a úctu. Díky ní mám rád i Brno a mnoho lidí v něm. Všem studentům přeji, aby v rámci svého vzdělávání potkali alespoň jednu takového učitele, jakého jsem potkal já. Paní profesorce přeji pevně zdraví a za vše jí děkuji.

Martin Schacherl
reditel@gymnaziumvodnany.cz

Jeden z příspěvků letošního ročníku je dedikován D. Šlosarovi u příležitosti jeho významného životního jubilea; dalším materiálem k tomuto jubileu je níže uvedený text, jenž dokládá, že prof. Šlosar patří k osobnostem, které se těší respektu i u generací mnohem mladších kolegů.

Charisteria Dušan Šlosario octogenario oblata

Dobré víno, stejně jako dobří muži, prokazuje svoji kvalitu lety. Zatímco dobré víno tříbí svoji jakost zráním, osobnost dobrých mužů zraje především činy a věkem. A stejně jako u dobrého vína, i u dobrých mužů tvoří proměnná „věk“ a proměnná „kvalita“ relaci přímé úměry. Rád se proto chopím příležitosti, abych připomněl jubileum znamenitého muže, jehož funkce relace věku a kvality dne 18. listopadu 2010 protne bod osmdesát, prof. PhDr. Dušana Šlosara, CSc.

Byť se narodil v severomoravské Staříči, jeho život se zapsáním na vysokou školu spojil s jiným městem – s Brnem. Po absolvování české a ruské filologie na zdejší filozofické fakultě přechází na šest let do akademického ústavu českého jazyka, ale stále zůstává, jako externista, spojen s fakultou, kam se po šesti letech opět vrací jako řádný člen katedry. Zde se podílí na výuce kurzů zaměřených na dialektologii a historický vývoj češtiny, později také přednáší o vývoji spisovného jazyka a s ním spojené jazykové kultuře. Přestože v roce 2001 odchází do důchodu, zůstává s fakultou nadále spojen jako emeritní profesor Ústavu českého jazyka FF MU.

Nesmírná jubilantova pracovitost a poctivost vyústila v otevřenou množinu téměř pěti set bibliografických položek. Za symptomatickou považuji skutečnost, že se Dušan Šlosar dožívá svého jubilea v čínském roce tygra, neboť se jako tygr utkal s naléhavými úkoly jazykovědné bohemistiky. Jako první popsal v úplnosti českou diachronní slootovorbou a této problematice věnoval kromě kapitoly v *Historické mluvnici češtiny* (1986) a několika dílčích studiích i dvě samostatné monografie. Mimo to se podílel na vzniku dvou reprezentativních publikací brněnské bohemistiky *Příruční*

mluvnice češtiny (1995) a *Encyklopedického slovníku češtiny* (2002), kde se věnoval slovtvorbě synchronní, resp. vývoji češtiny. Nesmazatelné místo v popularizační jazykovědné literatuře zaujímá i jeho trilogie *Jazyčnick* (1985), *Tisíciletá* (1990) a *Otisky* (2006), přičemž první dvě publikace se dočkaly i reedice. Při pohledu na jeho dílo však nemusíme hledět jen zpět, neboť v současné době pan profesor dokončuje novátorský popis české nářeční slovtvorby, čímž opět zaplní jedno z bílých míst bohemistického bádání.

Své morální kvality a výjimečnou odvahu projevil Šlosar plně také v listopadu 1989, kdy se stal jednou z ústředních postav brněnského stávkového výboru a výraznou měrou přispěl k tomu, že se z filozofické fakulty stalo brněnské revoluční centrum. Přestože tomu dějinné události přály, nepřijal nabízenou nominaci na děkana, ale stal se neméně důležitou postavou fakultního dění – předsedou akademického senátu. V rámci této funkce se zasloužil o zvyšování prestiže fakulty i o její rozvoj.

Jubileum pana profesora se nesluší připomenout jen proto, že vědce jeho formátu musíme v dnešní době hledat s lucernou, ale také z toho důvodu, že jako pedagog vychoval několik generací výrazných bohemistů. Sám jej považuji za svého učitele, ačkoliv jsem neměl tolik štěstí navštěvovat jím vedené semináře a s jeho myšlenkami jsem se seznamoval prostřednictvím textů. Přesto mohu potvrdit, že jeho žáci, kterým předával zkušenosti i jako pedagog, na něj vzpomínají vděčně a s respektem, jak to ostatně ukázal na stránkách tohoto sborníku v roce 2005 i dr. Pavel Kosek.

Přeji Dušanu Šlosarovi za všechny gratulanty, aby zůstával stále svěží a spokojený a aby jeho pracovní elán neutuchal, a také mu děkuji za vše, co vykonal v rámci oboru pro český jazyk a v rámci společnosti pro jeho uživatele.

Petr Malčík

James Mallory pětadesátiletý

Všestranný archeolog, keltolog a indoeuropeista, který se znamenitě orientuje i ve srovnávací mytologii, historik, překladatel, editor tří časopisů archeologických a jednoho lingvistického, editor či spolueditor šesti monografií, sám plodný autor nebo spoluautor šesti knih, 120 článků a 40 recenzí, charismatický vysokoškolský pedagog, po řadu let i správce univerzitního kampusu Queen's University v Belfastu v Severním Irsku a také otec čtyř dětí. To vše charakterizuje jediného člověka, ač by stačilo na několik úspěšných kariér. James Patrick Mallory se narodil 25.10. 1945 v USA a dodnes zůstává americkým občanem. V letech 1963–67 studoval historii na Occidental College v Los Angeles. Dva roky (1969–71) strávil u vojenské policie armády USA, kde dosáhl hodnosti *sergeant*. Poté se vrátil ke studiu, ale zaměřil se na indoevropská studia na University of California v Los Angeles (1971–73), kde také získal r. 1975 doktorát z evropské archeologie. Zde se setkával s archeoložkou litevského původu Marijí Gimbutasovou, která ovlivnila jeho další směřování. V letech 1975–77 přednáší střídavě na obou svých domovských univerzitách, Occidental College a University of California v Los Angeles. Od r. 1977 se jeho domovskou Almu mater stává nejstarší severoirská univerzita, Queen's University v Belfastu. S výjimkou roku 1980, kdy opět přednášel na UCLA, zde zůstává dodnes. Začíná jako hostující přednášející, poté výzkumník, od r. 1981 regulérní přednášející archeologie. R. 1996 se stal členem Irské královské akademie, r. 1998 byl jmenován řádným profesorem prehistorické archeologie se zaměřením na neolit a dobu bronzovou. Sféra jeho archeologických zájmů je opravdu rozsáhlá, od Irska po Centrální Asii včetně čínského Sinkiangu. Stručně řečeno všude, kde žila nebo dodnes žijí etnika hovořící indoevropskými jazyky. Od prvního monografického článku z r. 1973 je Malloryho velkou ambicí mapování stop indoevropské pravlasti. Zde se nejvíce projevuje vliv Gimbutasové. Mallory akceptuje její kurganovou hypotézu, kterou dále rozvíjí. Právě díky jeho argumentaci se stala severopontská lokalizace indoevropské pravlasti nejuznávanějším řešením tohoto staletého problému. Malloryho velkou předností je mul-